

Ο ΧΡΥΣΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Φιλόσοφος: Ιμάνουελ Καντ

Μια μέρα στο σχολείο, ο διευθυντής του σχολείου παρατήρησε ένα παιδί, τον Τόμας, να κάθεται έξω από την τάξη κατά τη διάρκεια του μαθήματος και να περπατά μόνο του σε όλα τα διαλείμματα. Ο διευθυντής γνώριζε αυτόν τον μαθητή και εξεπλάγη που ήταν πάντα μόνος, οπότε ο διευθυντής σκέφτηκε να πλησιάσει το παιδί για να μάθει τι συνέβαινε.

Διευθυντής: Γεια σου Τόμας. Μπορώ να καθίσω δίπλα σου;

Τόμας: Ε, υποθέτω πως ναι. Ό, τι θέλετε.

Διευθυντής: Εσύ τι θέλεις; Κάθεται κάποιος άλλος εδώ;

Τόμας: Δεν ξέρω.

Διευθυντής: Τόμας, συνειδητοποίησα ότι τον τελευταίο καιρό είσαι πάντα μόνος. Υπάρχει κάτι που σε απασχολεί;

Ο Τόμας κοίταξε τον διευθυντή γεμάτος απορία.

Διευθυντής: Ξέρεις Τόμας, καθώς μεγαλώνεις και ειδικά στην ηλικία που είσαι τώρα, θα συναντήσεις πολλές προκλήσεις και δυσκολίες. Και σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να μην ξέρεις τι πρέπει να κάνεις.

Ο Τόμας άκουγε τον διευθυντή και φαινόταν λίγο χαμένος στις σκέψεις του, καθώς ο διευθυντής συνέχιζε να μιλάει.

Διευθυντής: Υπάρχουν τόσες πολλές επιλογές, υπάρχουν τόσα πολλά πράγματα που θα ήθελες να κάνεις, αλλά ακόμα δεν είσαι σίγουρος πώς πρέπει να ενεργήσεις.

Τόμας: Λοιπόν, αυτό είναι το κύριο μέλημά μου. Θέλω να ενεργώ με τον τρόπο που θέλω και όχι με τον τρόπο που οι άλλοι πιστεύουν ότι πρέπει να συμπεριφέρομαι.

Διευθυντής: Λοιπόν, αυτή είναι μια πολύ ωραία σκέψη, Τόμας. Δεν είναι λίγες οι φορές που οι αποφάσεις μας βασίζονται στη γνώμη των άλλων και όχι εξ ολοκλήρου σε αυτό που θέλουμε εμείς να κάνουμε. Αυτό σχετίζεται επίσης πολύ με την έννοια της ελευθερίας, που σημαίνει να είσαι σε θέση να ενεργείς με βάση τις δικές σου επιθυμίες.

Τόμας: Αλλά είναι αυτό πραγματικά ελευθερία; Μερικές φορές αισθάνομαι ότι αν συμπεριφερθώ όπως πραγματικά θέλω να συμπεριφερθώ, τότε πιθανότατα θα με διώξουν από το σπίτι μου.

Ο διευθυντής χαμογέλασε στον Τόμας και συνέχισε.

Διευθυντής: Λοιπόν, πώς θα ήθελες δηλαδή να πράξεις; Θέλεις να διαπράξεις έγκλημα;

Τόμας: Όχι! Αλλά, εξακολουθώ να πιστεύω ότι αν ενεργήσω με τον τρόπο που θέλω δεν θα αρέσει στους γονείς μου.

Και γελάει ξανά.

Τόμας: Ξέρω πολύ καλά ότι αναρωτιέστε γιατί κάθομαι μόνος όλη μέρα και γιατί δεν πηγαίνω καν στην τάξη.

Ο διευθυντής κοιτάζει τον Τόμας με προσήλωση και περιμένει να τον ακούσει.

Τόμας: Δεν αντέχω άλλο! Ο Τόμας σηκώνεται και συνεχίζει να μιλάει.

Τόμας: Πρέπει να είμαι καλός μαθητής στο σχολείο. Έπειτα, πρέπει να πάω πίσω στο σπίτι και να διατηρήσω την ίδια εικόνα, να μελετήσω, να βοηθήσω τον αδελφό μου, να καθαρίσω το δωμάτιό μου. Μετά συναντώ τους φίλους μου και πρέπει να είμαι καλός φίλος. Ακούω τα προβλήματα των φίλων μου και τους βοηθάω. Μοιάζει σαν να πρέπει να κάνω ό, τι μου λένε στο σχολείο, στο σπίτι ή ακόμα και όταν είμαι με φίλους.

Διευθυντής: Λοιπόν, αυτό δεν είναι ακριβώς πρόβλημα. Θα μπορούσε επίσης να είναι μια σωστή λύση. Κάνεις αυτό που σε κάνει να γίνεις καλός άνθρωπος.

Τόμας: Άρα το βλέπεις αυτό ως λύση; Πώς?

Διευθυντής: Λοιπόν, η επιθυμία και το καθήκον είναι δύο διαφορετικά πράγματα. Και δεν είμαι εγώ που το είπα αυτό Τόμας.

Τόμας: Μα ποιος; Μίλησες με τους γονείς μου;

Ο Τόμας γέλασε καθώς έκανε αυτή την ερώτηση.

Ο διευθυντής άρχισε επίσης να γελάει.

Διευθυντής: Όχι, Τόμας. Είναι ο Ιμμάνουελ Καντ.

Τόμας: Ω, εντάξει! Αλλά δεν θέλω να κάνουμε μάθημα για τον Ιμμάνουελ Καντ τώρα.

Διευθυντής: Όχι, Τόμας! Αυτό δεν είναι μάθημα. Συζητάμε. Θα σου πω τι υποστήριξε ο Ιμμάνουελ Καντ και μετά μπορείς να μου πεις τις δικές σου σκέψεις. Σύμφωνα με τον Καντ, δεν έχει σημασία αν είσαι υπάκουος ή αν είσαι ηθικά ορθός. Για τον Καντ, το πιο σημαντικό πράγμα είναι για ένα άτομο να επιλέξει συνειδητά να συμπεριφέρεται με πρέπων και ηθικά ορθό τρόπο!

Τόμας: Κι αν δεν θέλω;

Διευθυντής: Λοιπόν, αυτή είναι μια επιλογή, αλλά δεν νομίζω ότι δεν θέλεις. Νομίζω ότι είσαι απλά λίγο κουρασμένος και θέλεις να αντιδράσεις σε αυτό που αντιλαμβάνεσαι ως πίεση της υπακοής.

Ο Τόμας κοίταξε τον διευθυντή και έγνεψε καταφατικά.

Διευθυντής: Για να σε βοηθήσω Τόμας, θα σου πω κάτι που μπορεί να έχεις ξανακούσει. «Συμπεριφερθείτε με τον τρόπο που θέλετε να σας συμπεριφέρονται». Ο καθένας μπορεί να διακρίνει τι είναι σωστό και λάθος, ακριβώς όπως αυτό που κάνεις τώρα. Πρέπει να ενεργείς με τέτοιο τρόπο ώστε οι γύρω σου, συμπεριλαμβανομένων της οικογένειας και των φίλων σου, να μην είναι ποτέ μόνο το μέσο, αλλά πάντα ο σκοπός. Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να εκμεταλλευόμαστε τους άλλους για δικό μας όφελος.

Τόμας: Τι πιστεύετε για την περίπτωση όπου κάποιοι μας εκμεταλλεύονται για δικό τους όφελος;

Διευθυντής: Είναι θέμα συνείδησης, Τόμας. Η ανθρώπινη συμπεριφορά βασίζεται στη σωστή στάση που καθορίζει αν μια πράξη μπορεί να χαρακτηριστεί ηθική.

Τόμας: Άρα εκείνοι που δεν ενεργούν σωστά είναι ανήθικοι;

Διευθυντής: Σύμφωνα με τον Καντ, ναι. Επειδή αψηφούν τον ηθικό νόμο. Δεν είναι πάντα τόσο απλό, όμως, να αποφασίσεις τι είναι ηθικά σωστό και τι λάθος.

Τόμας: Και τι συμβαίνει σε εκείνους που ενεργούν με τρόπο που δεν είναι ηθικός; Πρέπει να τιμωρηθούν;

Διευθυντής: Τόμας, ξέρεις τι σημαίνει να είσαι ηθικά ορθός και ελεύθερος ταυτόχρονα; Μπορείς να είσαι και τα δύο αρκεί να συνειδητοποιήσεις ποιος είσαι, και είναι επιλογή σου να είσαι αυτό το άτομο. Πρέπει να αποτελεί συνειδητή επιλογή να ενεργούμε ηθικά και να είμαστε ηθικοί άνθρωποι.

Τόμας: Μου το λες αυτό για να μην θυμώσω;

Διευθυντής: Όχι, σου το λέω αυτό για να σε βοηθήσω να καταλάβεις ότι είσαι καλός μαθητής, καλός αδελφός και καλός φίλος από επιλογή να ενεργείς ως καλός και ηθικός άνθρωπος. Όχι επειδή κάποιος σε αναγκάζει να υπακούσεις σε ορισμένους κανόνες. Είναι μια συνειδητή επιλογή και ξέρεις ότι κάνοντας αυτή την επιλογή αισθάνεσαι επίσης χαρούμενος και περήφανος.

Τόμας: Μπορώ να γράψω αυτά που μου έχετε πει; Αυτό είναι αλήθεια. Μπορώ να κρατήσω κάποιες σημειώσεις από τη συζήτησή μας;

Διευθυντής: Φυσικά, μπορείς!

Τόμας: Ευχαριστώ!

Και ο Τόμας τρέχει να προλάβει τους φίλους του πριν τελειώσει το τελευταίο διάλειμμα.